

זוהר היומי

זוהר ויקרא – דף קי"א ע"א

פרשת בהר

◆ הקטע מתחיל בדף הקודם (ק"י ע"ב) ומסתיים בדף זה ◆

טקסט הזוהר

אָמִינָא לָךְ דִּלָּא תִתֵּן נִהְמָא לְאַחֲרָא. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי יוֹסִי, הָא מְזוֹנָא גַבְנָא נִיהֵב לִיָּה לְמִיכָל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי תִבְעִי לְמִיפֶק מִנִּיהּ זְכוּתָא, נְזִיל וְנַחֲמִי, דְּהָא וּדְאִי בְּקַפְטוּרִי דְּדָא טַפְסָא דְּמוֹתָא אֲתֵאֲחִיד, וּבְעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא זְכוּתִיהּ, בְּגִין לְשׁוּבִיהּ.

תרגום לעברית

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, לֹא רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂדֵבֵר זֶה יַעֲשֶׂה עַל יְדִינוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוּלַי נִגְזַר דִּין עַל אוֹתוֹ אִישׁ, וְרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַזְמִין לְפָנָיו אֶת זֶה כְּדִי לְהַצִּילוֹ. בְּעוֹד שֶׁהָלָכוּ, הִתְעַיַף אוֹתוֹ אִישׁ בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: וְלֹא אָמַרְתִּי לָךְ שֶׁלֹּא תִתֵּן לָחֶם לְאַחֵר? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי יוֹסִי, הֲרִי מְזוֹן עֲמָנוּ, נִתֵּן לוֹ לְאָכֹל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הִתְרַצָּה לְהוֹצִיא מִמָּנוּ אֶת הַזְכוּת? נִלְךָ וְנִרְאָה, שֶׁהֲרִי בּוֹדֵאִי בְּצוּרַת פָּנָיו שֶׁל זֶה, הַדְּפוּס שֶׁל הַמּוֹת נֶאֱחָז, וְרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַמֵּן זְכוּתוֹ כְּדִי לְהַצִּילוֹ.

טקסט הזוהר

אֲדִהְכִי, יְתִיב הֵהוּא בַּר נֶשׁ, וְנָאִים תַּחֲוֹת חַד אֵילָנָא, וְחֲבֵרִיהּ אֲתִרְחִיק מִנִּיהּ, וְיִתִּיב בְּדֶרֶךְ אַחֲרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיָּא, הֲשֵׁתָא נִיְתִיב וְנַחֲמִי, דְּוּדְאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְמַרְחֵשׁ לִיָּה נִיסָא, קָמוּ וְאוּרִיכוּ. אֲדִהְכִי חָמוּ חַד טִיפְסָא בְּשִׁלְהוּבִי קָאִים גְּבִיָּה.

אמר רבי חייא, ווי על ההוא בר נש, דהשתא יימות. אמר רבי יוסי, זכא ההוא בר נש, דקודשא בריה הוא ירחיש ליה ניסא. אדהכי נחת מאילנא חד חויה, ובצא למקטליה. קם ההוא טפסא עליה וקטליה. קסטר ברישיה טפסא, ואזל ליה.

תרגום לעברית

בין כך ישב אותו האיש וישן תחת אילן אחד, וחברו התרחק ממנו וישב בדרך אחרת. אמר רבי יוסי לרבי חייא, כעת נשב ונראה, שודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס. קמו וחכו. בין כך ראו צורה אחת של שלהבות עומדת לפניו. אמר רבי חייא, אוי על אותו האיש, שעכשו ימות. אמר רבי יוסי, אשרי אותו האיש, שהקדוש ברוך הוא ירחיש לו נס. בין כך ירד מאילן אחד נחש אחד ורצה להרגו. קמה אותה צורה עליו והרגתו. סובבה הצורה בראשה, והלכה לה.

טקסט הזוהר

אמר רבי יוסי, ולא אמינא לה דקודשא בריה הוא בצא למרחש ליה ניסא, ולא תיפוק זכותיה מניה. אדהכי אתער ההוא בר נש, וקם ואזיל ליה. אחידו ביה רבי חייא ורבי יוסי, ויהבו ליה למיכל. בתר דאכל, אחויאו ליה ניסא דרחיש ליה קודשא בריה הוא.

תרגום לעברית

אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לה שהקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס, ולא תוציא זכותו ממנו? בין כך התעורר אותו האיש, וקם והלך לו. אחזו בו רבי חייא ורבי יוסי, ונתנו לו לאכל. אחר שאכל, הראו לו הנס שהרחיש לו הקדוש ברוך הוא.

טקסט הזוהר

פתח רבי יוסי ואמר, (תהלים לז) בטח בני' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה, זכא חולקיה דבר נש דעביד טוב מדידיה, דהא אתער טוב בכנסת ישראל. ובמה. בצדקה. דכד אתער צדקה, הוא טוב כדין אתער לגבי כנסת ישראל. ועל דא כתיב (משלי י)

וְצִדְקָה תַצִּיל מִמּוֹת. מֵאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּצִדְקָה אֵילָנָא דְחַיִּי הוּא, וְאִתְעַר עַל הָהוּא אֵילָנָא דְמוֹתָא, וְנָטִיל אֵינּוֹן דְּאֶחֱידָן בֵּיהּ, וְשׂוֹיב לֹון מִן מוֹתָא. מֵאֵן גָּרִים לָהּ הוּא אֵילָנָא דְחַיִּי דְאִתְעַר לָהּ, הוּי אֵימָא הָהִיא צִדְקָה דְאִיהוּ עֲבִיד, כְּבִיכּוֹל הוּא עֲבִיד לֵיהּ לְעִילָא, כְּמָה דְאִתְ אָמַר (תהלים קי) עוֹשֶׂה צִדְקָה בְּכָל עֵת. וְהָא אִתְמַר.

תרגום לעברית

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים לז) בָּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שָׁכֵן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה. אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שָׁל הָאִישׁ שְׁעוֹשֶׂה טוֹב מִשְׁלוֹ, שְׁהֲרִי מְעוֹרֵר טוֹב עִם כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, וּבְמָה? בְּצִדְקָה. שְׁכַשְׁצִדְקָה מִתְעוֹרֶרֶת, הוּא טוֹב, אֲזִי מִתְעוֹרֵר אֶל כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה כְּתוּב (משלי י) וְצִדְקָה תַצִּיל מִמּוֹת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁצִּדְקָה הִיא עֵץ הַחַיִּים, וּמִתְעוֹרֶרֶת עַל אוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת, וְלֹקַח אוֹתָם שְׁאֲחוּזִים בּוֹ וּמִצִּילָם מִהַמּוֹת. מִי גָרַם לְאוֹתוֹ עֵץ חַיִּים שְׁיִתְעוֹרֵר לָזֶה? הִנֵּה אוֹמַר, אוֹתָהּ צִדְקָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, כְּבִיכּוֹל הוּא עֹשֶׂה אוֹתוֹ לְמַעַלָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קו) עֹשֶׂה צִדְקָה צִדְקָה בְּכָל עֵת. וְהֲרִי נִתְבָּאֵר.

טקסט הזוהר

השלמה מההשמטות (סימן ז)

וְכִי בְּכָל עֵת יָכִיל בַּר נָשׁ לְמַעַבְדַּ צִּדְקָה, אִי הָכִי תִרְיָסֵר שְׁעִתִּי בְיוֹמָא מֵאֵן יָכִיל. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, מֵאֵן דְּעֲבִיד צִדְקָה בְּכָל עֵת. מֵאִי בְּכָל עֵת, כְּמָה דְאִתְ אָמַר (ויקרא ט"ז) וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקּוֹדֶשׁ, וְאוֹקְמוּהָ. וְלֹא תִימָא בְּכָנְסֶת יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדוּי, דְאִיהִי עֵת רַעּוּא קֳדִישָׁא בְּצִדִּיק. אֶלָּא אֲפִילוּ בְּכָל עֵת דְלִתְתָּא אֲסֻגִּי צִדְקָה עַלִּיָּהּ וְאִתְעַר צִדְקָה בְּכָלָהּ, בְּעִלְאִי וְתִתְאִי. בְּגִין כֹּה יִשׁוּי לְבִיָּה וְרַעּוּתִיָּה בַּר נָשׁ וְיִדְבֵּק בֵּיהּ בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיָּה הוּא.

וכי בכל עת יכול אדם לעשות צדקה? אם כן, שתים עשרה שעות ביום מי יכול?! אלא כן למדנו, מי שעושה צדקה בכל עת. מהו בכל עת? כמו שנאמר (ויקרא טז) ואל יבא בכל עת אל הקדש, ובארוה. ולא תאמר בכנסת ישראל לבדה, שהיא עת רצון קדוש בצדיק, אלא אפלו בכל עת שלמטה מרבה צדקה עליהם, ומתעוררת צדקה בכלם, בעליונים ותחתונים. מפני כן ישם אדם לבו ורצונו וידבק בו בקדוש ברוך הוא.

טקסט הזהיר

כיון דמטו קמי דרבי שמעון סחו ליה עובדא. אמר, ומה דא בלחודי, אפילו כל מאן דאחיד לאילנא (באילן) דחיי אשתזיב בהאי עלמא ואפילו מן מותא דעלמא, משאר בני נשא. כל שכן מאחרא.

תרגום לעברית

כיון שהגיעו לפני רבי שמעון, ספרו לו המעשה. אמר, ומה זה בעצמו, אפלו כל מי שמחזיק לאילן (באילן) החיים נצול בעולם הזה, ואפלו מן מיתת העולם משאר בני אדם, כל שכן מאחר.

טקסט הזהיר

אמר רבי שמעון בכלהו אתער צדקה אילנא דחיי, והאי אתר איהו דמזונא לכלא לתלמידי חכמים. מאי עבידתיהו דהא כל בני עלמא לא יכלי לאתערא צדקה עלייהו, דהא אינון בצדקה אחידן וכל בני עלמא בזכותיהו נזונין, בהו ממש. ואינון לא יכלין לאתזנא בהו ממש, בגין דכל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל באילנא דחיי דכל בני עלמא נזונין מניה.

אמר רבי שמעון, בכלם מעוררת הצדקה את אילן החיים, ומקום זה הוא המזון לכל, ולתלמידי החכמים מה מעשיהם? שהרי כל בני העולם לא יכולים לעורר צדקה עליהם, שהרי הם אחוזים בצדקה, וכל בני העולם נזונים בזכותם, בהם ממש. והם לא יכולים להתפרנס מהם ממש, מפני שכל מי שמשתדל בתורה, משתדל באילן החיים שכל בני העולם מתפרנסים ממנו.

טקסט הזהיר

אשתכח דתלמידי חכמים מתערי מזונא לעלמא ושלמא. אי לכל בני עלמא מתערי מזונא, לון אמאי לא מתערי. אלא תלמיד חכם הוא אילנא דחיי ממש. ואילנא דחיי לא מתזן אלא מן העולם הבא. והעולם הבא לא אשתכח בהאי עלמא אלא לבתר דעאל ליהוא עלמא, כדין אתזן ביה ואתנטעו שרשוי עליה. השתא אכלי מאיבא דאילנא דחיי. ומאן איהו, ההוא אתר דאשתכח לגבי מסכנא ואיהו אקרי (בראשית ג') פרי העץ אשר בתוך הגן. ועל דא אכלי מההוא פרי בהאי עלמא.

תרגום לעברית

נמצא שהתלמידי חכמים מעוררים מזון לעולם ושלום. אם לכל בני העולם מתעורר מזון, מדוע להם לא מתעורר? אלא תלמיד חכם הוא אילן החיים ממש, ואילן החיים לא נזון אלא מן העולם הבא, והעולם הבא לא נמצא בעולם הזה, אלא לאחר שעולה לעולם ההוא, אז נזון ממנו ונשרש שרשיו עליו. עכשו אוכלים מפרי עץ החיים. ומה הוא? אותו מקום שנמצא אצל העניים, והוא נקרא (בראשית ג) פרי העץ אשר בתוך הגן. ועל זה אוכלים מהפרי הוא בעולם הזה.

ועל דא תנינן, הם נזונין בזרוע. מאי בזרוע, דא גבורה. ואינן זמינן לעולם הבא. דמזונא דעולם הבא, לאו איהי בהאי עלמא, אלא צמצומא ועירא דחילא דיליה, דאשתכח במתיקו דאורייתא. ודא טעמי על ההוא איבא דאילנא תתא ודא חידו דתלמידי חכמים ומזונא עילאה דילהון. כיון דיעברון מהאי עלמא, כמה נחלין עלאין דעולם הבא סחרן לדוכתייהו, וישתרשון ביה ויסתלקון לעילא לעילא. כמה דאת אמר (ישעיה ס"ד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.

תרגום לעברית

ועל זה למדנו, הם נזונים בזרוע. מהי הזרוע? זו גבורה. והם מזמנים לעולם הבא. שמזון העולם הבא אינו בעולם הזה, אלא צמצום קטן של הכח שלו שנמצא במתיקות התורה. וזה טעמו על הפרי ההוא של העץ התחתון, וזו שמחה של התלמידי חכמים ומזון העליון שלהם. כיון שיעברו מהעולם הזה, כמה נחלים עליונים של עולם הבא מקיפים למקומם, וישתרשו בו ויעלו למעלה למעלה, כמו שנאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו.

טקסט הזוהר

מאי יעשה, דא יובלא. ההוא דאקרי העולם הבא. למחכה לו ודאי, דלא בעיין מזונא לעלמא דא, עד דאתאן (ס"א דאתקון) למזונא דילהון. ומאי מזונא דילהון, העולם הבא. ועל דא זכאן בכלא. דעלייהו כתיב עין לא ראתה אלהים וגו': (עד כאן מההשמטות)

תרגום לעברית

מהו יעשה? זה היובל, זה שנקרא עולם הבא. למחכה לו, ודאי. שלא רוצים מזון לעולם הזה עד שיגיעו (שיתקון) למזון שלהם. ומהו המזון שלהם? העולם הבא. ועל זה זכאים בכל, שעליהם כתוב עין לא ראתה אלהים וגו': (עד כאן מההשמטות).

רעיא מהימנא (ויקרא כה) והתנחלתם אותם לבניכם וגו', לעולם בהם תעבדו וגו'. פקודא דא לעבוד בעבד כנעני, דכתיב, לעולם בהם תעבדו ואינון מסטרא דחם דגלי עריין דאתמר עליה (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. אמאי עבד עבדים. אלא עבד לההוא עבד עולם, דאיהו עולמו של יוכל. ואי תימא דהא אחוה דשם ויפת הוה, אמאי לא הוה הכי כנותייהו. והכי מזרעא דחם הוה אליעזר עבד דאברהם, אמאי לא הוה כנותייה, דנפק צדיק, וקודשא בריך הוא אוידי בברכתיה, כד בריך ליה לבן.

תרגום לעברית

והתנחלתם אתם לבניכם וגו', לעולם בהם תעבדו וגו'. מצוה זו לעבד בעבד כנעני, שכתוב לעולם בהם תעבדו, והם מהצד של חם שגלה עריות, שנאמר עליו (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. למה עבד עבדים? אלא עבד לאותו עבד עולם, שהוא עולמו של יוכל. ואם תאמר שהי אחיהם של שם ויפת היה, למה לא היה כן כמותם? וכן, מהזרע של חם היה אליעזר עבד אברהם, למה לא היה כמותו, שיצא צדיק, והקדוש ברוך הוא הודה בברכתו כשברך אותו לבן?

טקסט הזוהר

אלא ודאי הכא ברזא דגלגולא, גולל אור מפני חשך, עבדא דאברהם דנפק מחשך, ודא זרעא דחם, דיו לעבד להיות כרבו דאיהו אברהם, דנפק מתרח עובד עבודה זרה. וחשך מפני אור, דא ישמעאל דנפק מאברהם, ועשו מיצחק.

תרגום לעברית

אלא ודאי כאן בסוד הגלגול, גולל אור מפני חשך - עבד אברהם שיצא מהחשך, וזה הזרע של חם, דיו לעבד להיות כרבו, שהוא אברהם, שיצא מתרח עובד עבודה זרה, וחשך מפני אור - זה ישמעאל שיצא מאברהם, ועשו מיצחק.

וְרָזָא תַעְרוּכָת טַפִּין, בְּאַתֵּר דְּלָאוּ דִּילִיָּה גָרִים דָּא. מֵאן דְּעָרִיב טַפָּה דִּילִיָּה, בְּשַׁפְּחָה מַחֲלַת בֵּת יִשְׁמַעְיָאל, אוּ בֵּת אֵל נֶכֶד, דְּאִינוּן רַע חֲשָׁה, וְטַפָּה דִּילִיָּה טוֹב אוּר, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב. מְעָרֵב טוֹב עִם רַע, עֹבֵר עַל מִימְרָא דְמֵאֲרִיָּה, דְּאָמַר (בראשית ב) וַיַּעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

תרגום לעברית

וְסוּד תַעְרֻכָת טַפּוֹת בְּמָקוֹם שְׂאִינוּ שְׁלוּ גָרִם אֶת זֶה. מִי שֶׁמְעָרֵב טַפָּה שְׁלוּ בְּשַׁפְּחָה מַחֲלַת בֵּת יִשְׁמַעְיָאל, אוּ בֵּת אֵל נֶכֶד, שֶׁהֵם רַע חֲשָׁה, וְהַטַּפָּה שְׁלוּ טוֹב אוּר, (שם א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב, מְעָרֵב טוֹב עִם רַע, עוֹבֵר עַל מֵאֲמַר רַבּוֹנוּ שְׂאֵמַר, (שם ב) וַיַּעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

טקסט הזוהר

קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, בְּהֵוֹא דְּעָרֵב (רב), אֲרַכִּיב לִיָּה, וְאִיִּתִּי לִיָּה בְּגִלְגּוּלָא לְקַבְּלָא עוֹנָשִׁיָּה. חֲזַר בְּתִיּוּבָתָא, אֲשֶׁתִּדֹּל בְּאוּרִיָּתָא, וְאַפְרִישׁ טוֹב מְרַע, דְּאִינוּן אָסוּר וְהֵתֵר, טוּמְאָה וְטְהָרָה, כְּשֶׁר וּפְסוּל. בְּדָא אֶתְפָּרֵשׁ רַע מִטּוֹב, דְּאֶתְמַר בֵּיה וַיִּצֹר, יִצִּירָה לְטָב, וַיִּצִּירָה לְכֵישׁ. בְּאוּרִיָּתָא אֲפָרִישׁ לוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא יָרִית לִיָּה נִשְׁמָתָא מִנִּיָּה, לְמַהּוֹי שְׁלֵטָא עַל תְּרוּוֹיָהּ, בְּחֵד דְּאִיהוּ אוּר. עֲלָמָא דְּאֶתִּי. וּבְחֵד דְּאִיהוּ חֲשָׁה, עֲלָמָא דִּין. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וַיַּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים.

תרגום לעברית

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַכִּיב אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ שְׁעָרֵב (רב), וּמְבִיאוֹ בְּגִלְגּוּל לְקַבֵּל עֲנָשׁוֹ. אִם חֲזַר בְּתִשּׁוּבָה, הִתְעַסֵּק בְּתוֹרָה וְהִפְרִיד טוֹב מְרַע, שֶׁהֵם אָסוּר וְהֵתֵר, טְמֵאָה וְטְהָרָה, כְּשֶׁר וּפְסוּל - בְּזֶה נִפְרֵד הָרַע מִהַטּוֹב, שְׂנֵאָמַר בּוֹ וַיִּצֹר, יִצִּירָה לְטוֹב וַיִּצִּירָה לְרַע.

בתורה הפריד אותם. הקדוש ברוך הוא מוריש לו נשמה ממנו, שיהיה שולט על שניהם, באחד שהוא אור - העולם הבא, ובאחד שהוא חשך - העולם הזה. זהו שכתוב ויפח באפיו נשמת חיים.

טקסט הזוהר

וכפום זכוון וחובין. כמה דאוקמוה, העושה מצוה אחת מטיבין לו. בינוני, זכוון וחובין שקילין, פלגו זכוון לעילא (ס'א ופלגו לתתא) ופלגו חובין לתתא, ורזא דא (אסתר ה) מה שאלתה וינתן לך ומה בקשתה עד חצי המלכות ותעש. צדיק גמור, כל זכוין לעילא, וחובין לתתא. רשע גמור, חובין לעילא, וזכוין לתתא.

תרגום לעברית

וכפי זכויות וחובות, כמו שבארוה, העושה מצוה אחת מטיבין לו. בינוני - זכויות וחובות שקולים, חצי זכויות למעלה (וחצי למטה) וחצי חטאים למטה, וזה סוד (אסתר ה) מה שאלתה וינתן לך ומה בקשתה עד חצי המלכות ותעש. צדיק גמור - כל זכויותיו למעלה, וחובותיו למטה. רשע גמור - חובותיו למעלה, וזכויותיו למטה.

♦ הקטע מתחיל בדף זה וממשיך בדף הבא (קי"א ע"ב) ♦

טקסט הזוהר

ובר נש דחב באתגלייא, בתריין דרגין איהו, אי חזר בתיובתא באתגלייא, בין צדיקייא,

תרגום לעברית

ובן אדם שחטא בגלוי, הוא בשני דרגות: אם חזר בתשובה בגלוי - בין צדיקים, משום שיודעים דיני הקדוש ברוך הוא ושומרים עצמם מלחטא. ובמכסה - בין רשעים, לקיים בהם (איוב יא) ועיני רשעים תכלינה.

מקור ומהדורה

הטקסט הארמי והתרגום לעברית: אתר תורת אמת (toratemetfreeware.com) – © ר' פנחס ראובן שליט"א.

מופץ שלא למטרות רווח, בכפוף לרישיון Creative Commons ייחוס – שימוש לא מסחרי – שיתוף זהה 2.5 (CC BY-NC-SA 2.5):

creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5

עיצוב הדף: זוהר היומי.

